

VLAAMS PARLEMENT

vergadering **C43 – WEL4**

zittingsjaar 2009-2010

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en
Armoedebeleid

van 27 oktober 2009

INHOUD

Vraag om uitleg van mevrouw Gerda Van Steenberge tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het wurgspel ‘le jeu du foulard’	3
Vraag om uitleg van de heer Willy Segers tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de inbreuken van Kind en Gezin op de taalwetgeving	6
Vraag om uitleg van mevrouw Ulla Werbrouck tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de overvolle jeugdgevangenissen en gesloten instellingen en een verhoging van de capaciteit door de inzet van leegstaande legerkazernes	9
Vraag om uitleg van mevrouw Lies Jans tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de opleiding tot zorgkundige	13

■

Voorzitter: de heer Tom Dehaene

Vraag om uitleg van mevrouw Gerda Van Steenberge tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het wurgspel ‘le jeu du foulard’

De voorzitter: Mevrouw Van Steenberge heeft het woord.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, mijn vraag gaat over een nieuw fenomeen: het spel 'jeu du foulard'. Het heeft enkel een Franse naam. Het wordt cynisch genoeg een spel genoemd. Het is een wurgspel dat een roes zou veroorzaken. Bij dit spel wordt een koord, sjaal of riem gebruikt om zichzelf of anderen gedurende korte tijd te wurgen zodat de bloedtoevoer naar de hersenen geblokkeerd wordt. Zondag kwam dit ook aan bod in De zevende dag, tot mijn verbazing enigszins. Het toont toch aan dat het aandacht verdient.

Volgens enkele leraren uit het Franstalige onderwijs zou het spel ook op de speelplaats gebeuren. Kinderen doen het wurgspel door een arm om de nek van een ander kind te klemmen. Terwijl het bloed langzaam weer naar de hersenen gaat, zou men een hallucinerende roes ervaren. Het spel wordt vaak in groep gespeeld, maar het wordt pas echt gevaarlijk als de controle wegvalt. Ik bedoel: het zou zo verslavend zijn dat men het ook alleen gaat proberen en in zijn slaapkamer met een sjaal hetzelfde effect probeert te krijgen. Als de wurging iets te lang aanhoudt en men bewusteloos wordt, kan men die riem of sjaal niet meer losmaken. De doodsoorzaak is dan ook, vaker dan wurging, een hartstilstand door het gebrek aan zuurstof.

Wat me verontrust, mijnheer de minister, is dat het spel zeer populair en dodelijk is bij negen- tot zestienjarigen, vooral sinds het door internetfilmpjes, onder andere op YouTube, wereldkundig werd gemaakt. Bij ons zijn er nog geen cijfers over. Maar uit onderzoek in Frankrijk blijkt dat een op de tien jongeren er weet van heeft dat het spel wordt gespeeld in zijn omgeving. In Engeland sterft elke week een jongere door dit spel, in Frankrijk elke maand. Elke week raken vijf jongeren levenslang gehandicapt. We beschikken niet over cijfers maar in ons land doken er de voorbije jaren al gevallen op in de pers. Zondag getuigde in De zevende dag een vader die zo zijn dochter is verloren.

Hoewel het fenomeen erg klein is, verdient het onze aandacht. In Brussel heeft de minister van Jeugd al gezegd waakzaam te zijn en hij denkt aan preventiecampagnes in de Brusselse scholen. In De zevende dag werd gezegd dat er aan Franstalige kant al een brochure uitgegeven zou zijn of op komst zou zijn om te wijzen op de gevaren.

Mijnheer de minister, bent u op de hoogte van het bestaan van dit fenomeen? Eerlijk gezegd, ik heb zelf vier kinderen, maar ik had er nog nooit van gehoord tot het vorige week in de krant verscheen. Bestaat dit ook in Vlaanderen? Ik vrees van wel.

Hebt u al contact opgenomen met de verschillende diensten, bevoegd voor preventie in verband met zelfdoding? Zullen deze diensten rekening houden met dit fenomeen in hun campagnes?

Bent u van plan op enige andere wijze initiatieven nemen? Bent u bereid om contact op te nemen met uw collega, minister Smet, bevoegd voor onderwijs, om na te gaan op welke wijze u samen waakzaam kunt zijn bij dit fenomeen? De ouders sensibiliseren zou ook heel belangrijk zijn, zodat zij op de hoogte gesteld worden van het bestaan van dit fenomeen en vernemen wat zij ertegen kunnen doen.

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Mevrouw Lies Jans: Ik was enorm gechoqueerd toen ik de cijfers en de verhalen hoorde. Dat ene geval ging over een jongetje van nog geen vijf jaar. Ik vind het ontstellend dat kinderen op zo'n jonge leeftijd al beïnvloed worden door wat er in hun omgeving gebeurt. Dit is één fenomeen, er zijn er nog. Blijkbaar zijn er ook jongeren die zich laveloos drinken. Ze

drinken echt tot ze in een coma belanden, om ook een bepaalde roes te bereiken. Het hangt samen met stoer doen onder jongeren.

Het is een moeilijk thema: hoe pakken we zoiets aan? Erover spreken brengt andere jongeren op ideeën. Toch is het goed om erover te spreken. Mevrouw Van Steenberge heeft het over diensten die bezig zijn met preventie van zelfdoding. Mijnheer de minister, het lijkt me vooral belangrijk om de jongeren te sensibiliseren via de kanalen waarvan zij gebruikmaken. Als men sensibiliseringscampagnes zou opzetten, vraag ik om dat niet te doen met brochures en folders, maar om YouTube, Facebook en gelijksoortige kanalen te gebruiken.

De voorzitter: Mevrouw Van der Borght heeft het woord.

Mevrouw Vera Van der Borght: Ik sluit me aan bij de vraagsteller en mevrouw Jans. In de vorige legislatuur hebben we heel wat gedaan in verband met preventie van zelfdoding, vooral bij jongeren. Er was een uniek initiatief in het Vlaams Parlement. Misschien hebben we dat item te weinig meegenomen in de besprekingen die we toen hebben gevoerd. Voor mij is dit ook een nieuw gegeven. We moeten ermee rekening houden en bekijken hoe we preventief te werk kunnen gaan. Ik besef dat het niet gemakkelijk is. Ik deel de bezorgdheid van de collega's.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Mijnheer de voorzitter, geachte leden, het fenomeen is al langer bekend maar dan in het kader van seksueel gedrag, namelijk bij wurgseks, waar er ook gebruik wordt gemaakt van de kick die het gevolg blijkt te zijn van een kort zuurstoftekort in de hersenen. Door de partnerorganisatie voor seksuele gezondheid Sensoa word ik op de hoogte gehouden van dit onveilig gedrag waar sommige personen die bijzondere vormen van seksuele opwindning zoeken, zich toe laten leiden.

In het geval van 'le jeu du foulard' wordt deze techniek vaak met twee of meer uitgevoerd, wat het risico op ongevallen enigszins verkleint. Ik twijfel er niet aan dat dit fenomeen, zoals elk fenomeen dat via het internet onder jongeren wordt verspreid, zich ook in Vlaanderen voordoet.

Ik kom tot de vraag over het contact met de diensten bevoegd voor preventie in verband met zelfdoding. Het fenomeen past helemaal niet in het proces dat voorafgaat aan zelfdoding. De dodelijke afloop van een wurgspel is een ongeluk en geen gewenste uitkomst van een risicovolle handeling. Het kan echter niet worden uitgesloten dat het in een kleine minderheid van de gevallen gebeurt met de intentie om tot zelfdoding te kunnen komen. De Zelfmoordlijn meldt mijn administratie dat ze via een aanbod aan hulpverlening niet wordt geconfronteerd met dit fenomeen. Ook uit kwalitatief onderzoek naar concrete gevallen van dodelijke afloop van wurgspellen wordt geconcludeerd dat er geen tekenen zijn die wijzen op intenties tot zelfdoding. Ruyschaert verwerpt ook de hypothese dat wurgspellen mogen worden ondergebracht in de categorie van pogingen tot zelfdoding, ondanks het feit dat in sporadische gevallen van zelfverstikking wel sprake kan zijn van suïcidale intenties.

Dit wurgspel past binnen de problematiek van risicovol gedrag. Zowel de Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen (VAD), mijn partnerorganisatie die rond verslaving werkt, als Sensoa heeft niet alleen de nodige expertise in huis maar heeft ook een heel goed georganiseerd netwerk op het veld, zodat ze de situatie goed kunnen monitoren. Aangezien ze tot nu toe niet ervaren hebben dat het wurgspel bedreigende proporties aanneemt in Vlaanderen, komen er voorlopig geen extra initiatieven. Aandacht besteden aan dergelijke fenomenen is op zichzelf goed en we moeten uiteraard alert zijn. Overmatige aandacht kan riskant zijn omdat het de nieuwsgierigheid kan prikkelen en een dergelijk gedrag kan uitlokken.

Preventieve maatregelen die in de literatuur worden beschreven, zijn algemene preventieve maatregelen die al worden genomen, zoals het bevorderen van geestelijke gezondheid, het leren omgaan met grenzen, het werken aan een positief schoolklimaat, het bevorderen van

een positief zelfbeeld, sociale vaardigheden en het werken aan mediaweerbaarheid van jongeren. Tegelijkertijd moeten scholen, ouders en hulpverleners alert zijn voor risicofactoren. In het kader van omgaan met grensoverschrijdend gedrag hanteert de VAD de methodiek ‘Maat in de shit’. Hier wordt ingegaan op hoe leeftijdsgenoten of peers moeten omgaan met vrienden die grensoverschrijdend gedrag stellen. Een voorbeeld hiervan is de campagne die gelanceerd wordt: ‘Keep an i on your friends’. Hier gaat men verder in op het feit dat jongeren wel normerend mogen optreden tegenover een vriend die de grens overgaat. Hoe dat best wordt gedaan, vindt men op de website www.partywise.be.

Die alertheid is zeer belangrijk en er bestaan al heel wat methodes, systemen en hulpmiddelen om die alertheid te ondersteunen. Zoals het nu in de media komt, is het nodig dat men alert is. Ik zal hierover met de minister van Onderwijs contact opnemen, maar dat doe ik in de context van wat al beschikbaar is aan expertise en ondersteuning van de partnerorganisaties.

Ik wil nog signaleren dat de VAD de scholen helpt om een drugsbeleid uit te werken. Vaste componenten daarin zijn hoe leerkrachten moeten omgaan met het typisch grensverkennend gedrag van adolescenten. Ook hier zijn er een aantal raakvlakken.

De voorzitter: Mevrouw van Steenberge heeft het woord

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Mijnheer de minister, u hebt gelijk: dit heeft absoluut niets te maken met zelfdoding. Men vertrekt van een spel en men heeft niet de intentie om zelfmoord te plegen.

Ik ben wat teleurgesteld in uw antwoord omdat u een aantal dingen op een hoopje gooit. U haalt er Sensoa en dergelijke bij. Dit heeft ook niets te maken met wurgseks of wat volwassenen doen in hun seksleven. Dit gaat over een specifieke doelgroep van jongeren die een spelletje spelen maar de risico's ervan niet kennen of zwaar onderschatten. Het spijt me te moeten horen dat er geen specifieke aandacht zal worden besteed aan dit specifieke fenomeen. Ik zal ook mijn licht opsteken bij de minister van Onderwijs. Blijkbaar moet het meer van die kant komen.

De voorzitter: Mevrouw Van der Borght heeft het woord.

Mevrouw Vera Van der Borght: Mijnheer de minister, ik ben ook een beetje teleurgesteld in uw antwoord. Ik verschil enigszins van mening met mevrouw Van Steenberge, waar zij in uw antwoord meegaat dat het niet onmiddellijk gerelateerd is aan zelfdoding. Ik ben daar niet van overtuigd wanneer ik de artikels lees die daarover dit weekend zijn verschenen. Ik herinner me te hebben gelezen dat in Frankrijk een aantal zaken opnieuw wordt geopend omdat men ze destijds had geklasseerd als een spijtig ongeluk, terwijl men nu opnieuw de piste wenst te bekijken of het ging over zelfdoding. Ik zou niet categoriek durven zeggen dat het daar niet mee kan worden gerelateerd. Ik betreur dat het blijkbaar niet de intentie is om daar enige aandacht aan te geven, al was het maar in samenspraak met de minister van Onderwijs, want het gaat toch meestal over schoolgaande jeugd en het gebeurt meestal in het kader van schoolactiviteiten.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Misschien heb ik me verkeerd uitgedrukt. Ik zal uiteraard contact opnemen met mijn collega. Mijn diensten, de administratie en de experts geven mee dat er voldoende materiaal is op het terrein om met de signalen om te gaan indien men voldoende alert is. In de bredere problematiek van het omgaan met grensverkennend gedrag en dat signaleren en opmerken, zitten de mogelijkheden van bijvoorbeeld het onderwijs. Er zijn een aantal diensten en organisaties die geconfronteerd worden met elementen die te maken hebben met het creëren van een kort zuurstoftekort in de hersenen om er een kick van te krijgen. Er is wel degelijk expertise op het terrein beschikbaar over dat fenomeen. De mensen signaleren ons dat er een aantal elementen bestaat voor scholen: een goed geestelijkegezondheidsklimaat, leren omgaan met grenzen, werken aan een positief schoolklimaat, bevorderen van

een goed zelfbeeld, sociale vaardigheden enzovoort. Wat men fundamenteel kan doen, is zeer alert zijn wanneer men signalen ziet van grensoverschrijdend gedrag. Men moet daar niet lichtzinnig mee omgaan. Die organisaties bestaan, er is materiaal voor beschikbaar, er zijn websites.

Zoals gezegd, zal ik nog contact opnemen met de minister van Onderwijs. Er worden me geen signalen overgemaakt dat het een breed verspreid fenomeen is, gelukkig maar. Ik zal het signaleren. Er bestaan instanties waar men te rade kan gaan en men kan een website consulteren. In deze problematiek is het nuttig om die alertheid nog even onder de aandacht te brengen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Willy Segers tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de inbreuken van Kind en Gezin op de taalwetgeving

De voorzitter: De heer Segers heeft het woord.

De heer Willy Segers: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, beste collega's, cijfers van Kind en Gezin uit 2008 leren ons dat de eerste taal thuis slechts in 56 percent van de gevallen het Nederlands is, tegenover 39 percent niet-Nederlands. In 4,4 percent van de gevallen weet men niet welke de eerste thuistaal is. Het gaat vooral over de faciliteitengemeenten Kraainem en Drogenbos. Daar is de situatie nog hallucinanter. Respectievelijk 5 percent en 3,6 percent van de gezinnen hanteert het Nederlands als eerste thuistaal.

Deze cijfers bevestigen opnieuw de 'ontnederlandsing' van de Vlaamse Rand rond Brussel. Dat is de reden van mijn tussenkomst hier. Het huidige regeerakkoord bevat een belangrijke intentie, namelijk "het Nederlandstalige karakter van de Vlaamse Rand bevestigen en versterken". Dat citeer ik rechtstreeks uit het regeerakkoord. Dat betekent ook: stipte naleving van de taalwetgeving en uitvoering van een beleid dat het Nederlandstalige karakter ondersteunt en bij voorkeur versterkt. In het beleid voor de Vlaamse Rand wordt de achterstand op het gebied van kinderopvang expliciet vermeld als pijnpunt.

Vreemd genoeg werkt Kind en Gezin, dat toch deels als een Vlaamse openbare instelling gecatalogiseerd mag worden, deze situatie voor een deel onrechtstreeks in de hand. Zo worden moeders aangemoedigd om met hun kinderen hun moedertaal te spreken. Ik heb net de cijfers gegeven. Als het niet-Nederlandstalige moeders zijn, moedigt Kind en Gezin dat dus ook aan. Kind en Gezin bedient, ontvangt of verleent diensten aan heel wat gezinnen in een andere taal dan het Nederlands. De vraag mag worden gesteld of dit geen verdoken vorm van faciliteiten is. Ik heb het dan specifiek over het optreden van Kind en Gezin in de Vlaamse Rand en Brussel. De materie is totaal anders voor de rest van Vlaanderen.

De hierboven vermelde problemen zijn al lang bekend. In 2005 werd er in deze commissie een belangrijke zitting specifiek daaraan gewijd. Ik ken de aspecten die toen aan bod zijn gekomen. Het onderscheid bij de diverse mogelijkheden binnen Kind en Gezin is me bekend. Een jaar geleden, mijnheer de minister, heeft uw voorganger, de heer Vanackere, in deze commissie naar aanleiding van hetzelfde thema beloofd een onderzoek te verrichten naar taalwetgeving en enkele initiatieven daarbij. Dat ging specifiek over het Brusselse.

Ik verwijs naar een heel recent artikel in Knack. De coördinator van het Minderhedenforum, Naima Charkaoui, stelt daarin zeer expliciet dat Kind en Gezin moeders nog steeds adviseert om in de moedertaal met hun kinderen te communiceren. Door het grote aantal anderstalige moeders, scheidt dat een probleem.

Mijnheer de minister, wat is uw mening over het taalbeleid van Kind en Gezin? Is dat onderzoek van uw voorganger, minister Vanackere, al gevoerd? Indien ja, zijn er concrete

resultaten uit voortgekomen en zijn die al overlegd met Kind en Gezin? Hebt u, specifiek voor Brussel, zicht op het aantal kinderen met het Nederlands als eerste thuistaal, die toch naar Brusselse crèches gaan waar het Frans de voertaal is?

De voorzitter: Mevrouw De Vits heeft het woord.

Mevrouw Mia De Vits: Het belang dat in het regeerakkoord gehecht wordt aan taal is zeer positief. Voor dit dossier moeten we de zaak pragmatisch bekijken. Kind en Gezin wil dat alle administratieve formaliteiten van kinderdagverblijven in de Rand gebeuren in het Nederlands. Maar het kan dat er tegen een Franstalig gezin af en toe iets in het Frans wordt gezegd. Alle formaliteiten worden voor de rest in het Nederlands afgehandeld.

De taal die ouders met hun kinderen spreken, behoort volledig tot de privésfeer. Ik vind dat Kind en Gezin daarin geen enkele rol te vervullen heeft. Of ze met hun kinderen nu Chinees, Frans, Engels of Nederlands spreken, maken de ouders uit.

De voorzitter: Mevrouw Stevens heeft het woord.

Mevrouw Helga Stevens: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik steun de vraag van de heer Segers. Maar net zoals mevrouw De Vits wil ik een onderscheid maken tussen de communicatie van Kind en Gezin met de ouders en de thuiscommunicatie. Het is vanuit pedagogisch standpunt evident dat ouders worden geadviseerd om met hun kinderen in hun eerste taal te communiceren. Thuiscommunicatie gebeurt voor het kind het best in de moedertaal, of dat nu Nederlands, Frans of een andere taal is. Met de thuistaal heeft Kind en Gezin eigenlijk geen zaken. Maar de communicatie tussen Kind en Gezin en de ouders is iets anders. Het is een moeilijk geval omdat de problematiek van de Rand ermee vermengd wordt. Kind en Gezin zou, naast het belang van de communicatie in de eigen moedertaal, wel ook kunnen wijzen op het belang van contact met de taal van de omgeving, dus het Nederlands.

De heer Tom Dehaene: Ik verwijs naar de discussie in de vorige legislatuur. We hebben een resolutie goedgekeurd, onder anderen ingediend door de heer Demesmaeker, met zeer expliciete vragen aan de Vlaamse Regering. In de daaropvolgende beleidsbrieven heeft men steeds verwezen naar de resolutie en de stappen die gezet werden. Een verwezenlijking is dat men duidelijk communiceert over welke taal wordt gehanteerd in een opvanginitiatief. Mijnheer de minister, wordt er nog verder uitvoering gegeven aan die resolutie? Ik weet dat u niet gebonden bent aan een resolutie die goedgekeurd is in de vorige legislatuur.

Ik vind dat Kind en Gezin wel een advies mag formuleren voor de taal die thuis wordt gehanteerd. Zij doen dat niet zomaar. Zij halen dat uit wetenschappelijke studies. Het lijkt me maar normaal dat men thuis de moedertaal gebruikt, ook al is die niet het Nederlands. U zou die vraag niet stellen als thuis het West-Vlaams of het Limburgs gesproken zou worden.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Collega's, er wordt gevraagd naar het taalbeleid van Kind en Gezin en naar een onderzoek aangekondigd door mijn voorganger. De omgang met het gegeven taal door Kind en Gezin heeft meerdere aspecten: de taalontwikkeling van het kind, het gebruik van taal in de dienstverlening van Kind en Gezin aan de gezinnen, het gebruik van taal in de kinderopvangvoorzieningen met de kinderen en het gebruik van taal in de communicatie tussen de opvangvoorzieningen en Kind en Gezin.

De taalontwikkeling is een belangrijk gegeven in de ontwikkeling van jonge kinderen. Een rapport van UNICEF toonde recent nog aan dat taalkennis of het gebrek eraan een belangrijk element is bij armoede en voor latere onderwijsresultaten. Kind en Gezin heeft terecht sterke aandacht voor taalontwikkeling. Een goede taalbasis in de thuistaal of de moedertaal is belangrijk om ook voor de ontwikkeling van de kennis van het Nederlands een goede basis te hebben.

Wat betreft de taal van de dienstverlening van Kind en Gezin aan de gezinnen: Kind en Gezin en de groteamleden in het bijzonder worden geconfronteerd met een grote verscheidenheid

aan anderstalige gezinnen. Het gaat over allochtone gezinnen, asielzoekers, Franstaligen in de Rand van Brussel, gezinnen van net over de taalgrens die in het Vlaams-Brabantse ziekenhuis bevallen, Franstaligen in de faciliteitengemeenten, kinderen van ouders die werken voor de Europese en internationale organisaties en bedrijven.

De regioverpleegkundigen handelen conform de taalwetgeving en de adviezen die de Vaste Commissie voor Taaltoezicht (VCT) aan Kind en Gezin verleent. In haar zitting van 21 januari 2008 oordeelde de Nederlandse afdeling van de VCT dat “Kind en Gezin gelet op zijn specifieke opdracht in het belang van het kind, waarbij het zich in het bijzonder ook richt tot sociaal zwakke groepen, geen overtreding van de taalwetgeving begaat wanneer men zich om redenen van volksgezondheid en veiligheid en met het oog op een betere integratie bij wijze van uitzondering mondeling in een andere taal dan het Nederlands richt tot anderstalige moeders die nog niet voldoende de Nederlandse taal beheersen.” Ik citeer uit de stellingen van de VCT.

In het belang van het kind wordt waar nodig in de mondelinge communicatie een andere taal aangewend om de noodzakelijke begeleiding van de ouders te kunnen realiseren. Dat is niet de regel, maar het gebeurt dus wel. In het bijzonder is dit het geval bij maatschappelijk kwetsbare groepen. Ook pictografisch materiaal en tolken behoren tot de instrumenten die worden ingezet om de taalkloof te overbruggen. Men wijst er dan uiteraard ook op dat men zoveel mogelijk moet ingaan op mogelijkheden om het Nederlands te leren, zowel voor henzelf als voor hun kind en zijn toekomst. Het is een belangrijk element in het kader van sociale ontwikkeling en integratie in de samenleving. Die aanbevelingen worden door Kind en Gezin systematisch meegenomen.

Wat de kinderopvang betreft, past Kind en Gezin de bepalingen toe van de Grondwet, de taalwetgeving en de besluiten van de Vlaamse Gemeenschap, dus de reglementaire basis. De Grondwet stelt dat het taalgebruik vrij is. Er kunnen geen beperkingen worden opgelegd aan de taal die de opvangvoorzieningen gebruiken met de kinderen. Kind en Gezin is geen organisator of werkgever van de opvang. Wel worden de opvangvoorzieningen, wanneer zij een attest van toezicht vragen, gevraagd wat de opvangtaal is. Die informatie wordt op de website van Kind en Gezin geplaatst. In de communicatie aan de ouders zou men extra kunnen aangeven dat zij de opvangtaal in de crèches op de website kunnen vinden.

De bestuurstaalwet regelt het taalgebruik van openbare overheden. Zij zijn gebonden aan de verplichtingen voor het gebruik van taal. Kind en Gezin heeft in het voorjaar van 2009 intern met de juridische dienst en de afdeling kinderopvang een onderzoek gevoerd dat naging of de taalwetgeving correct werd nageleefd. Daarnaast werd onderzocht of Kind en Gezin taalwetmatig iets te zeggen kan hebben over taalgebruik met kinderen en ouders. Dat laatste is niet het geval. Kind en Gezin kan niet tussenbeide komen in de taal die in gezinnen wordt gesproken.

Belangrijk is dat in 2009 zowel in het oprichtingsdecreet Kind en Gezin als in de verschillende besluiten die de zelfstandige kinderopvang regelen, besluiten inzake het attest van toezicht, de financiële ondersteuning en de inkomensgerelateerde opvang, een taalkennisvereiste voor de verantwoordelijke en/of het personeel van de opvangvoorziening is ingeschreven. We vragen wel aan de initiatieven die erkend worden, dat ze die taalkennis aangeven. De bestaande crèches met attest van toezicht krijgen een overgangperiode van vijf jaar om een dergelijk getuigschrift voor te leggen. Dit zal zeker een effect hebben op het aantal Franstalige crèches in Brussel met een attest van toezicht van Kind en Gezin.

U vraagt of ik zicht heb op het aantal kinderen met het Nederlands als eerste thuistaal die naar Brusselse crèches gaan waar het Frans de voertaal is. Er is geen registratie van de thuistaal van kinderen in de kinderopvang. Er is evenmin een centrale registratie van welke kinderen in welke kinderopvang zitten. Er kan evenmin met zekerheid gezegd worden wat de voertaal is van een crèche. In de communicatie met de overheid is voor een Brusselse crèche het

Nederlands de voertaal met de Vlaamse overheid. Welke voertaal er is binnen de opvang als onderneming, met de kinderen of met de ouders, wordt op dit ogenblik niet geregistreerd.

Op de website van Kind en Gezin, waar een geactualiseerde lijst van opvangvoorzieningen beschikbaar is, wordt erop gewezen dat de taal in de opvang een andere taal dan het Nederlands kan zijn. De in de opvang gebruikte talen worden doorgaans vermeld bij de voorziening. Kind en Gezin heeft overleg met l'Office de la Naissance et de l'Enfance (ONE) om de aanpak te bespreken van de problemen die zich wat betreft opvang in Brussel voordoen. Er zijn instellingen die in twee richtingen een attest van toezicht hebben, dat kunnen zij niet weten. Dit moet leiden tot een betere afstemming van de acties die de beide agentschappen ondernemen in Brussel onder andere op het vlak van taalbeleid. Het kwaliteits- en pedagogisch beleid is er voor de erkende voorzieningen ook op gericht om kinderen een goede taalontwikkeling te bieden. Daardoor wordt de mogelijkheid geschapen dat ze in het kleuteronderwijs niet starten met een achterstand.

Wat betreft capaciteit hebben we de voorbije legislatuur reeds een voorafname voor Brussel gedaan zodat het aantal plaatsen in de gesubsidieerde kinderdagverblijven sterk is gestegen. Ook deze legislatuur zullen we dit blijven doen.

De voorzitter: De heer Segers heeft het woord.

De heer Willy Segers: Mijnheer de minister, ik dank u voor de antwoorden. Het gaat in de richting van wat ik wilde horen. U zult hebben gemerkt dat het de bedoeling is om deze materie de komende legislatuur verder te behandelen. Het staat in het regeerakkoord. Ik neem aan dat er daarover horizontaal overleg is met de ministers bevoegd voor de Vlaamse Rand en Brussel. Dit is toch wel een materie die in de toekomst verder kan worden bekeken.

Wat de opmerkingen van mevrouw De Vits en mevrouw Stevens betreft: ik wil de uitspraak van mevrouw Charkaoui helemaal geen onrecht aandoen. Ik zal ze volledig lezen. Het gaat er niet over dat ze zegt dat Kind en Gezin zou moeten zeggen dat ze alleen Nederlands mogen praten, maar ze zegt: "Kind en Gezin zou moeten zeggen dat een kind ook voldoende stimulansen moet krijgen in het Nederlands voor het naar de school gaat." Daar blijkt het aan te ontbreken. Uiteraard is de thuistaal een privéaangelegenheid en hoeft Kind en Gezin zich daar niet over uit te spreken.

Mijnheer de minister, sensibilisering en promotie zijn misschien wel aandachtspunten. U hebt een aantal zaken genoemd die nu al gebeuren, maar misschien zou dat nog sterker moeten. Als je ziet welke inspanning er wordt gedaan voor het Nederlandstalige onderwijs in de Vlaamse Rand en in Brussel, en kinderopvang een voorgaande stap is, verdient die volgens ons dezelfde inspanning. Misschien zullen we elkaar wat dat betreft in de toekomst wat meer treffen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Ulla Werbrouck tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de overvolle jeugdgevangenissen en gesloten instellingen en een verhoging van de capaciteit door de inzet van leegstaande legerkazernes

De voorzitter: Mevrouw Werbrouck heeft het woord.

Mevrouw Ulla Werbrouck: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, vanuit uw vorig ambt weet u dat opgepakte minderjarige jongeren die criminele feiten pleegden, sneller naar huis werden gestuurd dan ze werden binnengebracht door de politie, omdat er alweer geen plaats was in een jeugdinstelling.

De jeugdgevangenissen en de gemeenschapsinstellingen in Vlaanderen zitten vol, de wachtlijsten zijn heel lang. Dit probleem moet worden opgelost want de mensen beginnen te reageren. Je zult het maar meemaken: vandaag worden overvallen en morgen je overvaller opnieuw tegenkomen. Dat moet snel worden opgelost.

Vorige week kondigde uw federale collega van Defensie, minister De Crem, aan dat 23 legerkazernes, waaronder Diest en Haasdonk, in de toekomst zullen sluiten. Hij gaf onmiddellijk zelf de idee mee om de gesloten legerkazernes een nieuwe bestemming te geven, namelijk om ze om te vormen tot gevangenissen of te veranderen in een andere ruimtelijke bestemming.

Het regeerakkoord stelt dat de regering uitvoering zal geven aan het protocol over de organisatie van de gesloten centra voor jongeren die een als misdrijf omschreven feit (MOF) hebben begaan of daarvan verdacht worden. Daartoe zou de regering de nodige samenwerkingsakkoorden sluiten met de federale overheid en in de nodige middelen voorzien voor de uitvoering van de samenwerkingsakkoorden, waaronder de uitbreiding van de capaciteit van jeugdgevangenis De Grubbe in Everberg.

Lijst Dedecker denkt dat het plan van de minister van Defensie een uitgelezen moment is om de problematiek van het tekort aan plaatsen op te lossen door minstens één kazerne om te vormen, niet tot een gevangenis maar tot een gesloten gemeenschapsinstelling voor jongeren en om onder andere de capaciteit van de jeugdgevangenis in Everberg uit te breiden.

Mijnheer de minister, wat zult u ondernemen om die structurele tekorten voor het plaatsen van criminele jongeren weg te werken? Hebt u al contact opgenomen met uw federale collega van Defensie over dit dossier? Zijn er al afspraken gemaakt? Zult u de piste van de leegstaande kazernes voor gesloten opvang en voor jeugdgevangenis voor criminele jeugd volgen? Zo ja, welke kazernes komen dan in aanmerking? Zo nee, hoe zult u dan wel het probleem oplossen? Zijn er al samenwerkingsakkoorden met de federale overheid afgesloten zoals in het regeerakkoord is aangekondigd?

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Mevrouw Katrien Schryvers: Mijnheer de voorzitter, ik onderschrijf de bezorgdheid dat er voldoende plaatsen beschikbaar moeten zijn in de gemeenschapsinstellingen en in de gesloten centra. Ik heb begrepen dat de regering daar werk van wil maken. Ik begrijp ook dat dat stap voor stap en gefaseerd moet gebeuren.

Voor ons is het alleszins van groot belang dat die instellingen op een juiste manier worden georganiseerd en vooral worden gedifferentieerd naar de verschillende doelgroepen zodat ze hun functie waarmaken en dat de re-integratie van de jongeren in de maatschappij op een correcte manier kan verlopen. Het is al te gemakkelijk om zomaar naar de eerste de beste voorliggende oplossing te grijpen, zoals mijn collega hier voorstelt. Ik heb vorige week van minister van Justitie De Clerck begrepen dat die kazernes niet in aanmerking komen om volwaardige volwassenengevangenissen te zijn. Ik stel me dan de vraag of ze wel in aanmerking komen om jongeren in op te vangen. Hoe dan ook, het zal alleszins enorme kosten met zich meebrengen. Ik stel me daar terdege vragen bij.

Mijnheer de minister, kunt u al enig licht werpen op de manier waarop de capaciteitsuitbreiding en de differentiëring zullen worden gerealiseerd?

De voorzitter: Mevrouw Stevens heeft het woord.

Mevrouw Helga Stevens: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik verwijs naar het protocol dat u als toenmalig minister van Justitie in april 2008 hebt afgesloten met de gemeenschapsministers bevoegd voor Welzijn. U hebt toen gezegd dat er zowel in Tongeren als in Saint-Hubert plaatsen zouden komen in een gesloten instelling. Het zou de bedoeling zijn om in Tongeren 34 plaatsen te creëren en in Saint-Hubert 50 plaatsen. Op termijn zou ook

Everberg worden uitgebreid. Momenteel zijn daar 50 plaatsen. Er zouden daar 76 plaatsen bijkomen.

Mijnheer de minister, wat is de stand van zaken met betrekking tot Tongeren? Misschien hebt u ook informatie over Saint-Hubert, hoewel dat in Wallonië ligt, en Everberg. Alvorens we beginnen uit te kijken naar andere mogelijke plaatsen, zoals legerkazernes, moeten we eerst kijken wat we in de pijplijn hebben zitten. Ik kan me voorstellen dat een kazerne ombouwen een gigantische investering betekent.

Ik wil het probleem van het tekort aan plaatsen absoluut niet onderschatten maar het gaat om een kleine, stabiele groep, weliswaar een gevaarlijke. We moeten de problematiek niet overdramatiseren. Het is een drama voor de betrokkenen maar ik wil benadrukken dat het over een kleine groep jongeren gaat die de boel verpesten. We moeten deze zaak in een breder perspectief plaatsen.

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

De heer Bart Van Malderen: Mijnheer de voorzitter, ik ben blij dat de problematiek van de bijzondere jeugdzorg nogmaals onder de aandacht wordt gebracht. Het is niet de eerste keer. Ik wil alleen waarschuwen voor een aantal illusies.

Eerst en vooral is de problematiek van structurele tekorten in de bijzondere jeugdzorg zeer divers. Er zijn jongeren met problematische opvoedingssituaties (POS), er zijn jongeren die een als misdrijf omschreven feit (MOF) hebben gepleegd en dan is er een zeer beperkte groep die in een jeugdgevangenis thuishoort. Voor elk van de drie categorieën zijn er tekorten. Als u het antwoord nu niet kunt geven op mijn volgende vraag, had ik het graag schriftelijk gekregen of op een later moment: hoe zitten de verhoudingen precies?

Het is een eerste illusie als zou er zoiets zijn als een welomschreven groep waartegen een remedie kan worden gebracht. Een tweede illusie is dat een lege kazerne onmiddellijk in gebruik zou kunnen worden genomen. Mensen associëren een kazerne met hoge muren en prikkeldraad en denken dat het veilig is om die jongeren daarin te steken. Ik ben te jong om een legerdienst te hebben moeten doen: toen ik stond te springen om hem te doen, werd hij afgeschaft. De praktijk was dat vele miliciens heel graag ‘de muur deden’. Zo veilig zijn die gevangenen dus nu ook weer niet. Dat is een boutade. Feit is wel dat ze vandaag wit zijn ingekleurd op de verschillende gewestplannen. Je zult er altijd ruimtelijke uitvoeringsplannen voor moeten opstellen en dan ben je minstens voor een paar jaar vertrokken.

De grootste illusie is dat het goedkoper zou zijn dan andere oplossingen. Die gebouwen zijn meestal zo oud als onze gevangenen zelf. Dat betekent dat je daar zeer veel renovatiekosten aan zult hebben. Naast mijn vraag naar de verhouding tussen POS, MOF en eventuele wachtlijsten voor Everberg, heb ik de vraag of er vandaag uitbreidingsprojecten zijn in het kader van bijzondere jeugdzorg die om ruimtelijke redenen worden tegengehouden. Ik vraag me af of dit het antwoord op de vraag is.

Een gebouw zetten is een aspect, maar de personeelskosten wegen veel zwaarder omdat die structureel en recurrent zijn. Ik vraag me af wat de verhouding is tussen het bouwen van een plaats en de personeelskosten die daaraan vasthangen. Als u nu het antwoord niet kunt geven, stel ik deze vraag later als schriftelijke vraag.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Mijnheer de voorzitter, er zijn door meerdere mensen cijfers gevraagd. Ik verwijs daarvoor naar de analyse zoals ze in het meerjarenplan jeugdhulp, het perspectiefplan genoemd, is gemaakt. Hierin merken we inderdaad dat het aantal jongeren in de bijzondere jeugdzorg de afgelopen acht jaar is toegenomen met 36 procent. Er is een groot verschil tussen de jongeren die zich in een problematische opvoedingssituatie bevinden en de jongeren die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd. De cijfers van het aantal maatregelen in het kader van de POS'ers tonen een toename van 79,6 procent in 2003 naar 83

percent in 2007. Het aandeel van de maatregelen genomen in het kader van een MOF in het totaal aantal lopende maatregelen, daalt van 17,8 percent in 2003 naar 15,2 percent in 2007.

Dat neemt niet weg dat we ook voor jongeren die een MOF-maatregel hebben, moeten denken aan een uitbreidingsbeleid. Deze legislatuur zal er voor deze jongeren heel wat gebeuren. Ik citeer een aantal zaken. In 2008 is de capaciteit van de gemeenschapsinstelling De Kempen met 20 eenheden uitgebreid. De capaciteit in de gemeenschapsinstelling De Zande wordt dit najaar uitgebreid met zes gesloten plaatsen voor meisjes. Tevens is in een aanpalend gebouw een succursale aangekocht die op middellange termijn, bedoeld wordt tegen 2012-2013, de capaciteit van De Zande met nogmaals 40 eenheden voor jongens zal vergroten.

In het federaal detentiecentrum te Tongeren zullen er nog dit jaar 34 jongeren kunnen worden geplaatst die door de jeugdrechter uit handen zijn gegeven. De capaciteit van het federaal centrum De Grubbe in Everberg zal gestadig uitgebreid worden van 24 tot later 126 plaatsen. Zoals daarnet werd gesteld, is er destijds een protocol afgesloten tussen de toenmalige minister van Welzijn en de federale minister van Justitie. Er is een bepaald schema. Ik heb geen zicht op wat de situatie is in Saint-Hubert. Voor Tongeren is het de bedoeling dat het eind dit jaar in gebruik wordt genomen. We zijn volop bezig met de aanwerving van het pedagogisch personeel, dat vanuit de gemeenschap daarnaartoe moet gaan. Voor De Grubbe wachten we op het federale initiatief. Men zegt me net dat dat ooit een kazerne is geweest. We wachten op de federale overheid, die de bouwwerken moet uitvoeren. Op termijn zal de functie die nu wettelijk in De Grubbe voor de twee gemeenschappen wordt uitgevoerd, exclusief beschikbaar zijn voor de jongens uit de Vlaamse Gemeenschap. Als ik me niet vergis, is er bij de Franse Gemeenschap een soortgelijk initiatief in Archène. Voor de gemeenschapsinstelling De Kempen worden voorbereidingen getroffen om op lange termijn de organisatie van een bijkomende campus voor 40 meisjes mogelijk te maken.

Als u kijkt naar al die uitbreidingen, dan zult u het met mij eens zijn dat het niet opportuun is nog andere wegen te bewandelen. Het lijkt me essentieel dat wat nu opgestart en overeengekomen is, ook wordt uitgevoerd. We proberen dat heel concreet op te volgen.

Het klopt dat een investering in de infrastructuur maar een fractie uitmaakt van de exploitatie-uitgaven. Ik heb die discussie vaak meegemaakt. Essentieel bij de kosten is wat men gedurende verscheidene jaren zal uitgeven. De jaaromzet van een ziekenhuis kan volstaan om de bouw van een groot ziekenhuis te financieren. Doorslaggevend zijn echter de exploitatiekosten.

Er zitten heel wat uitbreidingen in de pijplijn. Ik heb dan ook geen contact opgenomen met de minister van de Landsverdediging. Het is belangrijker dat de onroerende goederen die verworven kunnen worden, in de omgeving liggen van de bestaande gemeenschapsinstellingen. Het risico is daar kleiner dat het nimby-effect (not in my backyard) speelt. Men weet wat het is en men is ermee vertrouwd. Vanuit bedrijfseconomisch standpunt is het natuurlijk ook beter om bepaalde campussen uit te breiden en deelcampussen te creëren dan van absoluut nul te beginnen. Ik denk daarbij aan de logistiek, de sportinfrastructuur, de keukens enzovoort. Er zijn een aantal evidente schaalvoordelen.

Op dit moment zijn we bezig met alle bestaande samenwerkingsvormen met Justitie opnieuw te updaten en te bekijken wat de stand van zaken is. Zoals het ook in het regeerakkoord staat, zullen we een globale evaluatie uitvoeren van de samenwerking met Justitie. Het gaat daarbij over tal van welzijns- en gezondheidsdomeinen.

De voorzitter: Mevrouw Werbrouck heeft het woord.

Mevrouw Ulla Werbrouck: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. Toch ben ik van mening dat we een verkeerd signaal geven. De jongeren mogen nu criminele feiten plegen zonder dat daar consequenties aan verbonden zijn. U voorziet wel in een uitbreiding van de capaciteit. Maar dat is nog altijd niet genoeg. Er is nog altijd een groep van 15 percent die sneller buiten dan binnen is. *(Opmerkingen van de heer Bart Van Malderen)*

Minister Jo Vandeurzen: Ik heb u daarnet de cijfers gegeven. Laten we de uithandengeving dan nog buiten beschouwing laten. En daarna zijn er nog eens 126 plaatsen. Als er dan nog niet genoeg zijn, weet ik het niet meer. Ik zeg niet dat dat voor eeuwig en altijd voldoende is. Maar we gaan toch naar een mega-uitbreiding van de capaciteit.

Mevrouw Ulla Werbrouck: De toekomst zal uitwijzen of u gelijk hebt. Ik denk dat het niet voldoende zal zijn.

Minister Jo Vandeurzen: Het minste waar we het toch over eens zouden kunnen zijn, is dat als alles wat in het schema staat, ook wordt uitgevoerd en tijdens deze legislatuur in werking treedt, we dan toch gezorgd hebben voor een enorme uitbreiding van de capaciteit.

De voorzitter: Mevrouw Stevens heeft het woord.

Mevrouw Helga Stevens: Mijnheer de minister, ik ondersteun volledig wat u daarnet hebt gezegd. Mevrouw Werbrouck, Rome is ook niet op één dag gebouwd. We proberen nu al jaren om het puin te ruimen omdat de toenmalige minister van Justitie, mevrouw Onkelinx, heeft stilgezeten. Dit is het domein bij uitstek waar de visie van de Vlaamse Gemeenschap botst met die van de Franse Gemeenschap. Dat is al heel lang zo. Zij gaan voor het beschermen van die jongeren, terwijl wij opteren voor het jeugdsanctierecht.

Sinds vorig jaar is er – eindelijk – een aanzet naar een verbetering van de situatie. Er is eindelijk uitzicht op een uitbreiding. We moeten daar blij om zijn. Een aantal jaar geleden was het nog echt huilen met de pet op.

Mijnheer de minister, ik dank u ten zeerste voor uw inspanningen. Ik hoop dat u zo verder doet.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Lies Jans tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de opleiding tot zorgkundige

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Mevrouw Lies Jans: Mijnheer de minister, in de vorige legislatuur zorgde voormalig minister van Welzijn Vanackere met het decreet betreffende de zorg- en bijstandsverlening voor duidelijkheid wat de taakverdeling betreft voor de verzorgenden in verzorgingssector en over de facetten van zorg die ze mogen verstrekken. Dat decreet werd goedgekeurd. In uitvoeringsbesluiten moet er nog meer duidelijkheid geschapen worden. Er is nu een juridisch houvast voor de betrokkenen.

Toch blijft er nog een onrechtvaardigheid bestaan. In 2006 werd op federaal vlak de regelgeving voor zorgkundigen een feit. Ze is van toepassing op de Belgische ziekenhuizen, rusthuizen en dagverzorgingscentra. Voor de creatie van het statuut van zorgkundige kon men vrij kiezen tussen tewerkstelling in de thuiszorg en de intramurale zorg. In het KB 78 werden oorspronkelijk alle verzorgenden opgenomen. Na een discussie tussen de federale en de Vlaamse overheid werd de thuiszorg uit de uitvoeringsbesluiten geweerd. Niet alle verzorgenden konden echter automatisch geregistreerd worden als zorgkundige. In het KB 78 wordt in een overgangsregeling voorzien voor zorgkundigen in de rusthuizen als ze niet over voldoende diploma's of anciënniteit beschikken. Het ging daarbij om een opleiding van 120 uur die werd betaald door de overheid. Die zorgkundigen kunnen worden tewerkgesteld in zowel de residentiële sector als in de thuiszorg. In de thuiszorg zou het gaan om ondersteuning van de thuisverpleegkundige.

De verzorgenden in de thuiszorg kunnen ook geregistreerd worden als zorgkundige als ze over de nodige diploma's beschikken. Er is echter een categorie van verzorgenden in de gezinszorg die daar niet aan voldoet. De mensen die nu al in de thuiszorg werken als

verzorgenden zonder dat diploma van het zevende jaar beroeps of eerste jaar verpleegkunde, kunnen nu een opleiding volgen bij de centra voor volwassenenonderwijs, namelijk de modulaire Zorgkundige.

Mijnheer de minister, ik zou me even willen toespitsen op die categorie van verzorgenden in de thuiszorg die nog een bijkomende opleiding kunnen volgen tot zorgkundige. Er blijken toch wel problemen te bestaan. Van de sector vernam ik dat de werkgevers van de Vlaamse thuiszorgdiensten de opleiding tot zorgkundige niet zo genegen zijn. In de praktijk is het voor de verzorgenden zeer moeilijk om vrij te krijgen om de opleiding te volgen. Het is niet evident om werkregelingen aan te passen. Ze moeten kredieturen nemen, als ze die al hebben. Nochtans is het voor veel verzorgenden heel nuttig om die opleiding te volgen. Het werk in de thuiszorg wordt immers steeds complexer. Daarvoor is een degelijke opleiding vereist. Dikwijls moet de verzorgende de opleiding tijdens de avonduren en het weekend volgen, en ze bovendien uit eigen zak betalen. Voor velen betekent dat een geknakte loopbaanplanning. De toepassing van het principe van de zorgkundige blijkt op termijn een probleem te vormen voor de mobiliteit tussen de verschillende zorgsettings. Vroeger kon een verzorgende zonder problemen van de thuiszorg overstappen naar de residentiële sector en omgekeerd. Door de creatie van die bijkomende functie van zorgkundige is de doorstroming niet meer evident.

Mijnheer de minister, wat vindt u van de blijvende discrepantie tussen verzorgenden en zorgkundigen? Ik had ook graag uw toekomstvisie gekend. Blijft die opdeling tussen verzorgenden en zorgkundigen ook voor onze thuiszorgdiensten bestaan, of bent u van plan daar één niveau van te maken? Hoe wilt u de kwaliteit van de instroom van verzorgenden in de toekomst blijven garanderen? Volgens mensen uit de sector is die nu niet langer gegarandeerd. Bent u bereid initiatieven te overwegen om ervoor te zorgen dat de verzorgenden in de thuiszorg worden gefaciliteerd om toegang te kunnen krijgen tot de opleiding tot zorgkundige?

De voorzitter: Mevrouw De Vits heeft het woord.

Mevrouw Mia De Vits: Ik wil vragen dat dit wat grondiger zou worden bekeken. Momenteel zijn er discussies in de werkgroep van het Vlaams Instituut voor Vorming en Opleiding. In de discussie over de opleidingsprofielen zijn zowel werkgevers als vakbonden van oordeel dat die profielen behouden moeten blijven. Ze willen het onderscheid tussen logistiek assistent, verzorgende en zorgkundige behouden, behalve voor de polyvalent verzorgenden, omdat ze willen vermijden dat er overgekwalificeerd personeel zou worden tewerkgesteld. Ook vinden ze het in het belang van de studenten dat, als die aan iets beginnen, zij vanaf het begin de juiste finaliteit krijgen. Die discussies zijn zo ongeveer afgerond. Ik zou dus niet graag zien dat men hier te snel tot de conclusie komt dat dit onderscheid moet worden opgeheven.

Het is natuurlijk wat laat om nu te reageren op de overgangsmaatregelen. Die maatregelen zijn trouwens ook genomen voor de verzorgenden die in 2009 zijn begonnen te werken. Het ging over een overgangsregel voor diegenen van vóór 31 december 2008. Er werd hier gezegd dat de Vlaamse thuiszorgdiensten weerstand bieden tegen het volgen van opleidingen Gezins- en bejaardenhulp. Neen, ze werden ervan uitgesloten, in het paritair comité 318. Dat deel van de vraag begrijp ik dus niet helemaal. Mijnheer de minister, ik wil vragen dat dit verder zou worden bekeken.

Wat mijn inziens wel dringend is, is een gecoördineerde aanpak in het onderwijs met betrekking tot het verlenen van diploma's Zorgkundige. Daar zijn er immers heel wat verschillen. Mijnheer de minister, dat is ook geen gemakkelijke problematiek, maar het is misschien goed dat u dat eens aankkaart bij de minister van Onderwijs. Het lijkt me echter noodzakelijk die problematiek aan te pakken.

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Mevrouw Vera Jans: Mijnheer de voorzitter, ik wil me graag aansluiten bij de vragen over dit onderwerp. Door de vergrijzing zal de vraag naar zorgkundigen en verzorgenden in de thuiszorg en de residentiële zorg blijven stijgen. Vandaar ook mijn vraag: hoe staan de zaken

nu in de geschillenprocedure tussen de federale en de Vlaamse overheid? Werd of wordt dit bevoegdheidsconflict behandeld op de interministeriële conferenties?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Mijnheer de voorzitter, sinds de inwerkingtreding van de koninklijke besluiten met betrekking tot de uitoefening van het beroep van zorgkundige zijn er inderdaad een aantal knelpunten ontstaan. Ik wijs u erop dat de vorige Vlaamse Regering een zaak aanhangig heeft gemaakt bij het Grondwettelijk Hof. Vorige week was er een uitspraak in die zaak. De Vlaamse Gemeenschap heeft ter zake geen gelijk gekregen. Er is geoordeeld dat die bevoegdheden correct waren uitgeoefend, tenminste indien de terminologie van de taken die mogen worden uitgevoerd door zorgkundigen voldoende restrictief wordt geïnterpreteerd, zoals het Grondwettelijk Hof dat suggereert.

Er zal natuurlijk altijd een discrepantie blijven bestaan tussen verzorgenden en zorgkundigen in de specifiek Vlaamse thuiszorgcontext. Zoals hier al vaak in het verleden werd gezegd, is het inzetten van zorgkundigen in de thuiszorg niet noodzakelijk. Een zorgkundige kan immers alleen gedelegeerde verpleegkundige taken verrichten, onder het toezicht van een verpleegkundige, terwijl het voor een verzorgende belangrijk is dat hij zelfstandig kan blijven werken. Het model van een zorgkundige, waarbij werken in een gestructureerde ploeg en het permanente toezicht van een verpleegkundige vereist is, is dus niet noodzakelijk in de thuiszorg. In de residentiële zorg – ziekenhuizen, woonzorgcentra – is het inschakelen van een zorgkundige gemakkelijker, omdat daar voortdurend een verpleegkundige aanwezig is.

Wat de vraag betreft over alles op het niveau van de zorgkundige brengen, verwijs ik naar het debat dat bezig is over de competenties en dergelijke. Ik hoop dat er ter zake een wijs advies kan komen, en dat niet alleen over de taakverdeling tussen de logistieke en de verzorgende zorgkundige, maar ook over het probleem van verpleegkundigen met een diploma van het hoger beroepsonderwijs. Daarover is immers natuurlijk wel een groter debat bezig. Het is natuurlijk niet de bedoeling om een verzorgende in de thuiszorg systematisch tot op het niveau van een zorgkundige te brengen. Volgens het nieuwe Woonzorgdecreet mogen de diensten voor gezinszorg en aanvullende thuiszorg uitsluitend verzorgenden tewerkstellen om gezinszorg te mogen aanbieden.

De kwaliteit van de opleidingen die kunnen leiden tot tewerkstelling als verzorgende in de thuiszorg, werd in het verleden steeds door de bevoegde ministers bewaakt. Ik krijg geen signalen dat de kwaliteit van die opleidingen afneemt. Het zijn nog steeds dezelfde opleidingen die leiden tot de huidige instroom van verzorgenden in de thuiszorg. Van de bijkomende opleidingsmodule Zorgkundige, die opleidingscentra naast de bestaande opleiding tot polyvalent verzorgende organiseren, veronderstel ik dat ze eveneens van dezelfde kwaliteit is.

Dan is er het faciliteren van de toegang tot de opleiding Zorgkundige. Momenteel kunnen personen die al voldoen aan de kwalificatievereisten voor het verzorgend personeel van de diensten voor gezinszorg, onmiddellijk de bijkomende opleidingsmodule Zorgkundige volgen. In de regelgeving is bepaald dat de opleidingscentra iedereen die voldoet aan de kwalificatievereisten om als verzorgende in een dienst voor gezinszorg te werken, moeten toelaten tot die bijkomende module, zonder dat de hele opleiding moet worden gevolgd.

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Mevrouw Lies Jans: Verzorgenden die nu in de gezinszorg werken, kunnen de opleiding voor zorgkundige wel gaan volgen. Daar bestaan dus al modules.

Mijn vraag had vooral betrekking op de ondersteuning van de thuiszorgdiensten. Toen de verzorgenden in de rusthuissector die opleiding konden gaan volgen, werd dat betaald. Nu moeten de verzorgenden uit de thuiszorg het dikwijls zelf betalen en zelf het initiatief nemen.

Minister Jo Vandeurzen: Er zijn nu al situaties waarbij we een tekort hebben aan verzorgenden. Gaat u die organisaties nu in de positie brengen dat men die mensen niet kan

motiveren om in hun functie te blijven? We moeten ervoor zorgen dat de upgradering in een residentiële setting ook zinvol en verantwoord is. Men kan daar in een team werken. De verpleegkundige toezichters, die er moeten zijn voor een zorgkundige, zijn daar aanwezig. In de thuiszorg zijn die situaties niet aanwezig.

Ik begrijp dat die diensten niet enthousiast zijn om iedereen massaal om te laten scholen, want dan organiseert men als het ware een uitstroom uit zijn eigen organisatie. *(Opmerkingen van de heer Bart Van Malderen)*

Naar het residentiële, inderdaad. Zij doen grote inspanningen om opleidingen te organiseren, maar staan ook voor de grote uitdaging om mensen in hun eerstelijnsactiviteiten te kunnen houden.

Mevrouw Lies Jans: Er is natuurlijk ook een tussencategorie van mensen die indertijd allemaal dezelfde opleiding hebben gevolgd, met het vooruitzicht op tewerkstelling in zowel de thuiszorg als in de rusthuissector. Die principes zijn nu veranderd. Mensen die nu aan die opleiding beginnen, weten dat. Intussen heb je wel een tussencategorie die die mogelijkheden niet gekregen heeft. Wie toevallig op dat moment in de rusthuissector werkte, kon dat wel, en de andere niet. Daar zit de discrepantie.

Minister Jo Vandeurzen: Die overgangperiode is voorbij.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■